

# تئاتر می میرد یا زنده می ماند

فرهوند نظریان  
گفت و گو

موضوع جلسه بر انگیزی که در این روزها جامعه تئاتری ما را اگر بیان گیر خود کرده است، دو دسته شدن گروه‌های مختلف تئاتر است، که عده‌ای موافق اجرای نمایش در این شرایط هستند و عده‌ای مخالف، در این میان عده دیگری هم هستند که بدون دلیل، قربانی این شرایط شده‌اند. هنرمندانی که به خاطر اجرا و یا پذیرفته شدن اثرشان در جشنواره تئاتر فجر مورد دهناسی و بی حرمتی مخالفین قرار گرفته‌اند، کسانی که گویا بر بار فشار اهرم‌های خودنگر به سکوت پناه بسته‌اند. در همین موضوع، گلاب آدینه که نمایش بر ده خانه بیضایی را برای اجرا در پردیس شهرزاد آماده کرده است، دلیل تصمیم خود را این گونه توضیح داد که: گرچه از وقایع این روزها، چشمم گریان است اما اگر شرایط هزار برابر بدتر از وضع موجود هم باشد، تا توان دارم هرگز سالن تئاتر را رها نخواهم کرد. از سال‌های دور تا به امروز، تعطیلی تئاتر و موسیقی خواسته قلبی دشمنان هنر بوده است؛ فرصت این شادی از سوی من برای ایشان محقق نخواهد شد. خبرنگار صبا با این موضوع به سراغ سجاد داغستانی، عضو هیئت مدیره تماشاخانه آژمان و هم‌چنین اسرافیل فرج الهی مدیر عامل انجمن نمایش رفته است تا نظرات آنان را نیز جو بیاورد.

اسرافیل فرج الهی:  
هنرمند باید از ممیزی  
به سلامت عبور کند



برای رفع مشکلات جامعه تئاتری در شرایط حاضر چه کرد باید؟

مسئولیت ما در این زمینه بیشتر اجرایی است، و هم‌اکنون هم، در حال فعالیت و کار خودمان می‌باشیم، عده فعالیت‌های ما حمایت از هنرمندانی است که در تهران و دیگر شهرهای ایران مشغول اجرای نمایش و یا پیش تولید کارهای نمایشی و اجرایی هستند. کار ما یک پل ارتباطی میان دولت و هنرمندان است، و بیشترین تلاش‌مان این است که بتوانیم در طول روند متن تا اجرای یک اثر، در کنار گروه‌های نمایشی باشیم، و مشکلات آنها را تا جایی که می‌توانیم مرتفع کنیم. همچنین وظیفه اصلی ما، جذب حمایت‌های دولتی برای هنرمندان است و در این مسیر نیازمند به تعلیمی پویا با هر دو گروه هستیم. اما درباره موضوع گفتگویی که شما مطرح کردید، اینکه در این شرایط بهتر است تئاتر به فعالیت خود ادامه دهد یا خیر؟ نظر ما بر ادامه حضور و انجام کار است، چرا که هنرمندانی که در شرایط فعلی دست از کار کشیده‌اند به صورت ناخواسته و یا نادانسته تعمیم‌کننده مقاصد گروه‌های هستند که تمامیت ارضی کشور و قوانین آن را به رسمیت نمی‌شناسند، و با هر ترفندی در مقاطع مختلف، جلوه‌دار هر گونه حرکت رویه رشد در ایران هستند. برای ما کلاماً مشخصی است که اینها، به دنبال کمک به اعتلای هنر در ایران نیستند، و از این ابزار تنها برای مقاصد و منافع خود سود می‌جویند، آنها به دنبال مصالح و منافع خود و سو استفاده از منابع ارضی ایران هستند، برای همین با وخیم جلوه دادن اوضاع، هنرمندان ما را از مسیر کاری خود دور می‌کنند، من خودم ترجیح می‌دهم که وارد این چالش نشوم تا بتوانم فعالیت خود را برای دیگری که در مسیر مانده‌اند، به نحو احسن انجام دهم، برای مافز هنگ‌هنر و وحدت در اولویت است.

هنرمندان برای اجرا دغدغه استقبال مخاطب را دارند، آیا برای تسهیل این امر تدابیری اندیشیده‌اید؟

این شرایطی است که همه با آن درگیر شده‌ایم، اما از نظر من، این دلیل محکمی برای ترک میدان عمل نیست، ما سعی می‌کنیم، تملی موانعی که باعث عدم حضور تماشاگر می‌شود را بررسی و رفع کنیم، ما مشایه همین معضل را دوران کرونا داشتیم، و طی جلساتی که داشتیم، خوشبختانه راهکارهای کمکی برای هنرمندان برای تداوم مسیر تئاتر در کشور، سیاست‌گذاری شده

عبور کند. اگر متصفانه به این قضیه نگاه کنید، متوجه می‌شوید که ممیزی در همه جای دنیا وجود دارد، هر کشوری با توجه به سیاست‌گذاری‌های کلان خود در نظام، برای هر گروه شغلی و صنفی آئین‌نامه‌ای را تدارک می‌بیند، که ذینفعان باید به آن پایبند باشند، قانومند بودن و توانایی در چارچوب ماندن، از قاعده‌های ابتدایی موفقیت است، و در این راه هنرمندانی موفق هستند، که با رعایت قوانین و آئین‌نامه‌ها بتوانند، معنا و مفهومی مورد نظرشان را در قالب یک کار هنری به مخاطب منتقل کنند. همان طور که می‌دانیم، همه کشورهای که در حال حاضر مدعی آزادی بیان در ایران هستند، خودشان دارای قوانین بسیار سخت و سخت‌حقوقی، در هنر هستند، که مر دم هم اتفاقاً آنها را رعایت می‌کنند.

صحبت آخر:

باید همیشه در میدان عمل بود، ترک این صحنه یعنی سپردن کار به دیگری که بدون هیچ دغدغه و تخصصی به دنبال اهداف شخصی خود هستند، از نظر من حالا که ما ایستاده‌ایم و تمام امکانات خود را برای حمایت از هنرمندان آماده ساخته‌ایم، باید ماند و با ایجاد یک فضای گفتگو محور، مشکلات را یک‌به‌یک مرتفع کرد.

است، سیاست‌های مثل، امکان درصد از فروش بلیط برای سالن و... که نشان دهنده این است که در این بخش نظرهای حمایتی دولت همیشه با در نظر گرفتن شرایط هنرمندان همراه بوده است. **هنرمندی که خارج از مواضع سیاسی، صادقانه دوست دارد در یک فضای آزاد حرف و دغدغه مردم کشورش را بیان کند، با ممیزی‌های پیش از اجرا مواجه می‌شود، و اگر از اجرا صرف نظر کند، ممکن است به هنرمند سیاسی بدل شود، در این باره نظر شما چیست؟**

به هر حال باید قبول کرد که هر کشوری مقررات خاص خود را دارد، که همه باید از آن تبعیت کنند، اما از نظر بنده بهتر است برای حل این معضل به جای قطع مرادوات کاری، یک فضای دوستانه و گفتگو محور ایجاد کنیم که در سایه آن هر دو طرف نظرهای خود را برای رسیدن به انتخابی که برای هر دو قابل انجام باشد، بدهند. هنرمند باید بتواند حرف‌هایش را با زبان هنر که یک زبان بین‌المللی است، بر روی صحنه ببرد، و با نرمی قهرمانانه، کار خود را عاری از هر گونه سیلیست‌زدگی و شعاری شدن اجرا ببرد. هر حرفی را با غیر مستقیم‌گویی و زبان هنر می‌توان به مخاطب رساند، و این از سخت‌ترین مر احلی است که، هنرمند باید از آن به سلامت